

PRESEDNÍCTVO V RADE EURÓPSKEJ ÚNIE V KONTEXTE VÝCHODÍSK PRE ŠTÁT PRIPRAVUJÚCI SA NA TÚTO ÚLOHU

Ing. Michal Polgár

Článok doručený do redakcie / Date submitted: 15. 12. 2012

Článok prijatý na publikáciu / Date accepted: 12. 2. 2013

Článok publikovaný / Date published: 15. 3. 2013

ABSTRAKT

Článok definuje inštitút rotujúceho predsedníctva v Rade Európskej únie na základe primárneho práva a vychádzajúc z tradície predsedníctiev a doterajšieho fungovania Únie. Následne identifikuje povinnosti vyplývajúce z tejto funkcie pre predsednícky štát a agreguje z nich vyplývajúce úlohy do ôsmich oblastí. Úlohy zasadzuje do kontextu východísk pre podmienky Slovenskej republiky ako štátu pripravujúceho sa na predsednícku funkciu v druhej polovici roku 2016. Metodologicky ide o syntézu záverov štúdií hodnotiacich predsedníctva vybraných štátov. Článok je rozdelený do dvoch častí a v závere zhŕňa jednotlivé poznatky; obsahuje jednu tabuľku.

Kľúčové slová: rotujúce predsedníctvo, Európska únia, Rada EÚ

ABSTRACT

The article defines rotating presidency of the Council of the European Union as stipulated in the primary law and based on the traditions of previous presidencies and functioning of the Union. Obligations of the presiding State arising from this function are identified and the resulting tasks are aggregated into eight areas. The tasks are set in the context of the upcoming presidency of the Slovak Republic in the second semester of 2016. Methodologically, the arguments of the article are supported by a synthesis of conclusions from selected studies assessing various presidencies. The article is divided into two chapters and contains one table.

Key words: rotating presidency, European Union, Council of the EU

JEL: F55

ÚVOD

Rotujúce predsedníctva Rady Európskej únie predstavovali významný inštitút na zabezpečenie vnútorného fungovania Únie a boli významným styčným bodom pre komunikáciu s tretími štátmi pred prijatím Lisabonskej zmluvy. Zmeny, ktoré Lisabonská zmluva priniesla, sa významne týkajú aj tohto inštitútu. Rotujúce predsedníctvo v Rade však naďalej zastáva dôležité miesto v medziinštitucionálnom dialógu Únie, riadi program rokovaní Rady, má administratívnu funkciu, funkciu alternatívneho riešiteľa konfliktov a zostali mu aj isté kompetencie v reprezentácii Únie navonok.

Predsedníctvo vychádza z princípu rovnosti členských štátov a umožňuje predsedajúcemu členovi zanechať stopu v živote Únie, na 6 mesiacov zvýšiť svoj vplyv na oficiálnej úrovni, ako aj vybudovať si neformálne kontakty a zdroje vplyvu, ktoré môžu pretrvať a posúvať krajinu ďalej aj po skončení predsedníckeho obdobia.

Slovenská republika sa ujme predsedníckej funkcie v Rade Európskej únie v druhej polovici roku 2016 a v strede „troiky“ spolu s Holandskom a Maltou bude mať príležitosť nielen do európskeho klubu kompletne patriť, ale ho i viesť.

Ministerstvo zahraničných vecí posilnilo svoj hlas na vnútropolitickú scénu. Minister zahraničných vecí bol prvýkrát v histórii Slovenskej republiky poverený funkciou podpredsedu vlády. Vzhľadom na veľkosť ministerstva a tradíciu istej jeho apolitickosti ide o rozhodnutie netradičné. Vo svetle prípravy na predsednícku funkciu ho však vnímame ako istý signál zodpovednosti a dôležitosti pripisovanej európskej agende a povinnostiam, ktoré z nej vyplývajú.

Náš uhol pohľadu opierame aj o argument súvisiaci so zmenou mena ústredného orgánu štátnej správy pre oblasť zahraničnej politiky a vzťahov k ostatným štátom a medzinárodným organizáciám na Ministerstvo zahraničných vecí a európskych záležitostí SR¹. Domnievame sa, že ide o jasný krok, ktorý podporí povedomie o blížiacej sa dôležitej úlohe pre Slovenskú republiku najmä v očiach širšej verejnosti. Taktiež bolo možné zaregistrovať zverejnenie a postupné otváranie nových úradníckych pozícií na tomto ministerstve v odboroch so zameraním na európske politiky; donedávna výberové procesy a personálna politika ministerstva vo verejnosti vyvolávala skôr polemiky. Ministerstvo chystá výstavbu novej budovy na Pražskej ulici v Bratislave v blízkosti aktuálneho ústredia rezortu, v ktorej by mal v rokoch 2014-16 sídlieť sekretariát predsedníctva.²

Cieľom článku je:

- definovať predsednícku funkciu na základe primárneho práva EÚ a tradícií výkonu tejto funkcie,
- charakterizovať povinnosti vyplývajúce z funkcie predsedníckeho štátu,
- identifikovať oblasti úloh a zasadiť ich do kontextu štátu pripravujúceho sa na túto funkciu.

Jednotlivé argumenty podkladáme odporúčaniami a závermi vybraných predsedníctiev – Slovinska, Českej republiky, Švédska, Španielska, Belgicka, Maďarska a Poľska (zasadené do chronológie predsedníctiev v tab. 1. Motívmi výberu referenčných predsedníctiev boli nasledovné argumenty: (1) Ide o susediace krajiny Vyšehradskej štvorky ktorých predsednícke know-how bude tvoriť väčšinu manuálu predsedníctva pre slovenskú diplomaciu (ČR, Maďarsko a Poľsko). (2) Slovinsko vnímame ako štát blízky Slovensku nielen geograficky a kultúrne, navyše bolo prvým predsedníckym štátom z najväčšieho rozšírenia EÚ z roku 2004 a počas predsedníctva dosiahlo uznania hodné úspechy v oblasti zahraničnej politiky EÚ. (3) Švédsko tvorilo konštruktívneho partnera Česku v triu spolu s Belgickom, Španielsko zas za chodu predsedníctva implementovalo Lisabonskú zmluvu a podieľalo sa na tvorbe diplomatickej služby EÚ. (4) Belgicko zvládlo svoje predsedníctvo aj napriek/vďaka úradníckej vláde.

Metodicky je tento článok syntézou vybraných záverov viacerých podrobných štúdií hodnotiacich predsedníctva vyššie uvedených štátov, ktoré boli zhrnuté do samostatných oblastí a v rámci ktorých sa porovnávajú jednotlivé zozbierané informácie.

Článok je rozdelený do dvoch častí. Prvá časť charakterizuje predsednícku funkciu v Rade EÚ, tak ako je definovaná v primárnom práve a ako sa vykonáva na základe tradície predsedníctiev. Druhá časť článku pojednáva o predpokladoch, spôsobe prípravy a úlohách predsedníctva na základe poučení z predošlých predsedníctiev. Dáva tiež odporúčania a navrhuje riešenia v ôsmich aspektoch predsedníctva (predpoklady, program, trojka, časový

¹ Pôvodne Ministerstva zahraničných vecí SR, k zmene došlo 1. októbra 2012

² (SITA, 2012)

rámec, aktéri a koordinácia, cena predsedníctva, rola mimovládnych subjektov a personálne predpoklady). V závere článok zhrňa jednotlivé poznatky. Článok obsahuje jednu tabuľku s chronológiou predsedníctiev, s ktorými sme pri jeho príprave pracovali.

Tab. 1: Chronologický prehľad predsedníctiev v Rade EÚ II/2008 – II/2012

<i>Semester /rok</i>	<i>Členský štát zastávajúci funkciu RP (jednotlivé triá oddelené farebne)</i>	<i>Motto predsedníctva</i>
II/2008	Francúzsko	<i>Europe Taking Action to Meet Today's Challenges</i>
I/2009	Česká republika	<i>Europe without Barriers</i>
II/2009	Švédsko	<i>Taking on the Challenge</i>
I/2010	Španielsko	<i>Innovating Europe</i>
II/2010	Belgicko	<i>Europe in Action!</i>
I/2011	Maďarsko	<i>A Strong Europe</i>
II/2011	Poľsko	-
I/2012	Dánsko	<i>Europe at Work</i>
II/2012	Cyprus	<i>Towards a Better Europe</i>

Prameň: Vlastné spracovanie.

1 Charakteristika predsedníckej funkcie štátu v Rade EÚ

Inštitút rotujúceho predsedníctva vychádza z princípu rovnosti členských štátov EÚ³ a podľa Kajňovej a Svetličiča predsedajúcemu štátu umožňuje zanechať stopu v živote Únie, na 6 mesiacov zvýšiť svoj vplyv na oficiálnej úrovni ako aj vybudovať si neformálne kontakty a zdroje vplyvu, ktoré môžu pretrvať a posúvať krajinu ďalej aj po skončení predsedníckeho obdobia.⁴ Autori označujú predsedníctvo ako jedného najdôležitejších aktérov v rozhodovacom procese EÚ.⁵

Primárne právo⁶ definuje predsedníctvo štátu v Rade EÚ ako:

- **Vedenie rokovaní prostredníctvom príslušného predstaviteľa štátu** (zvyčajne ministra) vo všetkých **konfiguráciách Rady** okrem Rady pre zahraničné veci, ktorej predsedá Vysoká predstaviteľka Únie pre zahraničné veci a bezpečnostnú politiku.
 - Ide aj o **predsedanie prípravným orgánom** jednotlivých **Rád**.
- Vykonávanie predsedníctva v preddefinovaných **skupinách troch členských štátov v 18-mesačných periódach** (tzv. trojka alebo trio).
- Samostatný **výkon predsedníctva pripadá jednotlivým členom tria počas 6 mesiacov**, ostatní členovia mu môžu pri výkone povinností asistovať (na báze spoločného programu). Existuje možnosť alternovať a dopĺňať sa vo výkone predsedníckej funkcie.
- Zástupca predsedníckeho štátu **predsedá aj Výboru stálych zástupcov vlád COREPER**.

³ (Konsolidované znenie Zmluvy o Európskej únii a Zmluve o fungovaní Európskej únie, 2010) Hlava III, Čl. 16 - 9.

⁴ (Sabina Kajňč, Marjan Svetličič, 2012, s. 85)

⁵ (Driekens, 2011, s. 100)

⁶ (Konsolidované znenie Zmluvy o Európskej únii a Zmluve o fungovaní Európskej únie, 2010)

- Prostredníctvom Rady pre všeobecné záležitosti **zabezpečuje konzistentnosť a kontinuitu práce rôznych zložení Rady** v rámci viacročných programov (tría) **v spolupráci s Európskou komisiou**. Členské štáty musia prijať potrebné opatrenia na organizáciu a hladký priebeh práce Rady **s pomocou Generálneho sekretariátu Rady**.⁷

Úloha vyplývajúca z posledného vyššie uvedeného bodu je pre úspech predsedníctva jednou z kľúčových. **Trialóg**, ako ho nazýva Drieskens, **medzi Radou, Európskou komisiou a Európskym parlamentom** predpokladá predovšetkým agilnosť v zákulisných rokovaníach, pri hľadaní kompromisu a medziinštitucionálneho zmiernu⁸. Príkladom zvládnutia úlohy mediátora rokovaní a facilitátora v komunikácii medzi inštitúciami EÚ bolo počas svojho predsedníctva II/2010 Belgicko, vďaka blízkosti bruselských administratív a v neposlednom rade aj vďaka jazykovej vybavenosti vládnych úradníkov (čo potvrdzujú aj v analýze vlastného predsedníctva Slovinci, z ktorej vyplýva, že okrem angličtiny zohráva dôležitú úlohu aj schopnosť aktérov predsedníctva komunikovať vo francúzštine a nemčine⁹). V praxi sa predsedajúci štát snaží presadzovať program svojho predsedníctva, vytvára tlak na prijímanie legislatívy a politických rozhodnutí, ktoré považuje pre seba za dôležité. Na druhej strane, stále štruktúry Únie zabezpečujú, aby bol chod Únie jednotný.¹⁰

Funkčnými zmenami prešiel inštitút predsedníctva prijatím Lisabonskej zmluvy. Týkajú sa ho aj inovácie, ktoré zmluva zaviedla v oblasti zahraničných vzťahov Únie.¹¹ Vytvorenie (staro)nových pozícií vysokej predstaviteľky a stáleho predsedu Európskej rady znamenalo uľahčenie agendy hlavy predsedajúceho štátu a čiastočne aj ministrom zahraničných vecí. Podľa Dostála je najvyšší predstaviteľ štátu v novej konfigurácii predsedníctva EÚ hlavným porazeným¹², keďže jeho úlohu predsedať Európskej rade prevzal jej stály predseda (z pohľadu reprezentácie Únie voči zahraničiu, ale stále existuje pretlak činiteľov medzi stálym predsedom Európskej rady, predsedom Komisie, predsedom Parlamentu, či hlavou predsedníckeho štátu spolu s „dvoma ministrami zahraničných vecí“ – vysokou predstaviteľkou a ministrom zahraničia predsedníckej krajiny). Kontroverziu v počiatočných zavádzania Lisabonskej zmluvy do praxe vyvolala i neúčast' amerického prezidenta na bilaterálnom samite EÚ-USA počas španielskeho predsedníctva I/2012, okrem iných dôvodov aj kvôli nejasnostiam ohľadom hostiteľa a miesta uskutočnenia samitu.¹³

V tom, že minister zahraničných vecí predsedajúceho štátu je jedným z kľúčových aktérov predsedníctva, sa Drieskens¹⁴ zhoduje s Dostálom¹⁵, jeho agendu síce čiastočne prebrala vysoká predstaviteľka, ktorá predsedá Rade pre zahraničné veci, ale v jeho kompetencii zostávajú dôležité koordinačné úkony vyplývajúce aj z predsedníctva Rady pre všeobecné záležitosti. K tomu, konštatujú niektorí autori, objem prác predsedníctva navýšila Lisabonská zmluva kladením dôrazu najmä na vedenie vnútroinštitucionálnych rokovaní, hľadanie kompromisu ako aj neformálnu komunikáciu (Maďarsko počas svojho

⁷ Ibid. 9. Deklarácia k Článku 16(9) Zmluvy o Európskej únii týkajúca sa Rozhodnutia Európskej rady o výkone Predsedníctva Rady, Čl. 3

⁸ (Drieskens, 2011, s. 96)

⁹ (Sabina Kajnč, Marjan Svetličič, 2012, s. 101)

¹⁰ (Kajnč, 2009, s. 97)

¹¹ (Dostál, 2010)

¹² Ibid.

¹³ (Pop, 2010)

¹⁴ (Drieskens, 2011, s. 93)

¹⁵ (Dostál, 2010)

predsedníctva I/2011 popri 210 ministerských konferenciách zorganizovalo 21 neformálnych rokovaní ministrov¹⁶).

Po formálnej stránke je vymedzenie predsedníckej funkcie v Rade EÚ v primárnom práve strohé. Niektoré funkcie a právomoci sú formulované explicitne, koordinačné úlohy trialógu vnímame skôr implicitne. Rusiňák síce tvrdí, že inštitút predsedníctva nemá v zakladajúcich zmluvách jednoznačne určený charakter¹⁷, no v konečnom dôsledku toto určenie ani nepovažujeme za dôležité. Predsedníctvo je však vykonávané predovšetkým na báze praktickosti a funkčnosti a vychádzajúc z istej tradície predsedníctiev a zabehnutého režimu vnútorného života Rady, aj Únie ako celku.

Z uvedeného môžeme vyvodit' štyri základné funkcie predsedníctva – **riadenie programu rokovaní, administratívnu funkciu, funkciu alternatívneho riešiteľa konfliktov a reprezentačnú funkciu.**

Funkcia **riadenia programu rokovaní** jednotlivých rád je základnou náplňou predsedníctva. Viacero teoretikov sa zhoduje v tom, čo konštatuje aj Bilčík, že „*hlavným poslaním predsedníctva je udržať chod Únie a produkovať trebárs aj zdanlivo menej dôležité výstupy či dohody v nie príliš kontroverzných oblastiach. Tam, kde pretrváva otvorený konflikt, má predsedníctvo obmedzené funkcie.*“¹⁸ Prostredníctvom Rady pre všeobecné záležitosti musí predsedníctvo v spolupráci s Európskou komisiou a s pomocou Generálneho sekretariátu Rady zabezpečiť konzistentnosť a kontinuitu práce ostatných zložení Rady.

S touto funkciou úzko súvisí **administratívna funkcia**. Predsedníctvo má zabezpečiť takú koordináciu a ľudské zdroje a zároveň prijať také opatrenia na organizáciu a priebeh práce Rady, aby prípadné procedurálne či technické nedostatky neohrozovali obsahovú náplň práce a rokovania. Kládie dôraz aj na schopnosť krajiny logisticky pripraviť a realizačne zvládať rokovania a sprievodné podujatia spojené s predsedníctvom. Aj na podmienky realizácie predsedníctva je možné aplikovať certifikát ISO20121- Event Sustainability Management Systems, ktorý vyžaduje plnenie vysokých štandardov plánovania, obstarávania, uzatváranie dohôd, kládie nároky na rokovacie priestory, catering atď.¹⁹

Funkcia, ako sme ju pomenovali, **alternatívneho riešiteľa konfliktov**, predpokladá na jednej strane trialóg medzi inštitúciami EÚ (Radou, Európskou komisiou a Európskym parlamentom), na druhej strane schopnosť oficiálne aj kuloárne vykonávať funkcie facilitátora, mediátora, zmierovača prípadne predstavovať autoritu (podľa okolností) pri riešení konfliktov ohľadom prerokúvaných otázok. Cieľom predsedníckeho štátu by nemalo byť len vedenie všeobecnej agendy, jeho ambície by mali siahať za túto hranicu a mal by byť dobrým negociátorom pri presadzovaní bodov programu svojho predsedníctva.

Predsednícka funkcia je príležitosťou zviditeľniť predsednícky štát, no takéto vnímanie by bolo značne obmedzené. Predsedníctvo je jedným z reprezentantov Európskej únie ako celku. Tieto dve motivácie v rovine prezentácie by mali byť vykonávané súčasne, obe sa navzájom komplementujú a môžu byť jedna druhej osožné.

2 Predpoklady, príprava a úlohy predsedníctva – poučenia

V Slovenskej republike sme už zaznamenali prvé kroky k príprave predsedníctva. Z analýz a štúdiá uplynulých predsedníctiev konštatujeme, že ide o strednodobý systematický a komplexný projekt, ktorého vykonávateľom je predovšetkým vláda štátu, do procesu však

¹⁶ (Weiss, 2011)

¹⁷ (Rusiňák, 2011, s. 689)

¹⁸ (Bilčík, 2012)

¹⁹ Na príklade Dánskeho predsedníctva demonštrovala Pospíšilová (2012).

môže zapojiť aj mimovládnych aktérov²⁰. Čas príprav bol u predošlých predsedníctiev rôzny, išlo o obdobie približne jedného volebného obdobia (4 roky; u nových členov EÚ, u starších štátoch EÚ-15 menej). V nasledujúcich častiach článku budeme diskutovať o záveroch z jednotlivých predsedníctiev a situáciu budeme modelovať na podmienky Slovenskej republiky.

2.1 Predpoklady

Mimoriadne dôležitým predpokladom úspešného predsedníctva v Rade je **konsenzus o prioritách a spôsobe výkonu predsedníctva na vnútropolitickej úrovni**. Weiss odporúča „budovanie silného a trvalého konsenzu medzi rozhodujúcimi politickými silami v prístupe na zabezpečovanie materiálnych, finančných, personálnych, logistických a odborných predpokladov pre úspešné predsedníctvo.“²¹ Tento imperatív spomína vo svetle parlamentných volieb, ktoré sa na Slovensku uskutočnia v marci 2016, štvrtroka pred prevzatím predsedníckej funkcie. Príprava predsedníctva by mala prebiehať nezávisle od vnútropolitickej situácie či predvolebnej kampane. Po voľbách by prípadná nová administratíva mala byť schopná plnohodnotne a promptne projekt prevziať. Ten by mal byť pripravený tak, aby buď predpokladal personálne diskontinuity alebo kontinuitu zabezpečoval. Takýto konsenzus zabezpečovalo Maďarsko zhruba dva roky pred začiatkom predsedníctva politickou dohodou predsedov poslancov klubov o plnení úloh týkajúcich sa prípravy na maďarské predsedníctvo.²² V Slovinsku polroka pred predsedníctvom, v máji 2007, dve opozičné strany podpísali *Dohodu o neatakovaní vlády počas obdobia predsedníctva EÚ*, dokument podobnej podstaty ako v Maďarsku.²³ Dánske predsedníctvo, ktoré prebralo predsedníctvo iba tri mesiace po nástupe novej vlády do úradu, tiež uzavrelo, ako uvádza Pospíšilová, „politický mier“²⁴ medzi koalíciou a opozíciou (mali s ním už dobrú skúsenosť z predošlého predsedníctva v roku 2002). Domáci konsenzus v zahraničnopolitických otázkach je však nenahraditeľným poistením úspechu predsedníctva. Podľa Weissa by vláda mala byť schopná odhadnúť a kontrolovať aj možné dopady svojho vnútropolitického správania a uvádza príklad prijímania tzv. Eurovalu so všetkými následkami, ktoré proces vyvolal. Aj Rusiňák sa prikláňa k téze, že bez vnútornej politickej a sociálnej stability, členský štát nie je schopný plnohodnotne riešiť všetky úlohy predsedníctva, čo ho núti opierať sa o pomoc zahraničných partnerov.²⁵ Nemusí to byť však vždy pravidlom, vzhľadom na to, že iní autori (Drieskens, Beneš a Karlas, Dostál) hovoria, že belgické a české predsedníctvo aj napriek výkonu funkcie úradníckou vládou, resp. rozpadu vlády, obstáli. Touto tézou nás však posúva k ďalšiemu predpokladu na úspešné predsedníctvo.

Priaznivá ekonomická a sociálna situácia v predsedníckom štáte je zásadným argumentom pri politickej iniciatíve a predpokladom na to, aby krajinu na medzinárodnej scéne brali vážne. Najdôležitejšími faktormi sú, samozrejme, makroekonomické ukazovatele hospodárskeho rastu, stability verejných financií, zamestnanosti a pod., popri nich sa však vo vzťahu k partnerom – ostatným členským štátom javí ako podstatná aj podpora európskych tém medzi obyvateľstvom, ktorej najzjavnejšou demonštráciou je účasť na voľbách do Európskeho parlamentu.²⁶ Aj na budovaní verejnej mienky podporujúcej Európsku úniu musí vláda SR,

²⁰ popisuje (Neuman, 2011)

²¹ (Weiss, 2011)

²² Ibid.

²³ (Kajňč, 2009, s. 90)

²⁴ (Pospíšilová, 2012, s. 27)

²⁵ (Rusiňák, 2011, s. 689)

²⁶ Vo voľbách do EP sa v roku 2009 na Slovensku zúčastnilo iba 19,6% obyvateľov (Heywood, 2011, s. 79) a v Európe sme mohli v Európe sledovať aj nárast počtu antieurópskych, populistických strán.

pripravujúca predsedníctvo, pracovať. Španielsko počas svojho predsedníctva I/2010 čelilo veľmi nepriaznivej ekonomickej situácii. Ovplynené prasknutím realitnej bubliny, globálnou finančnou a ekonomickou krízou, narastajúcou nezamestnanosťou najmä medzi mladými ľuďmi, Španielsko nemalo autoritu medzi partnermi. Heywood konštatuje, že zodpovednosť dáva autoritu, nezodpovednosť ju podkopáva.²⁷

2.2 Program predsedníctva

Predsedníctvo nevnímame len ako riadenie chodu európskych inštitúcií. Pre štáty, najmä tie malé, predstavuje príležitosť prísť s iniciatívou a politickými krokmi, ktoré sledujú nielen jeho individuálne záujmy, ale prispievajú aj k rozmanitosti Únie. Program predsedníctva je zhmotnením tejto iniciatívy.

Program predsedníctva je jeho myšlienkou, a tá by mala byť uveriteľná. Prvým krokom prípravy, aj vo svetle hladkého priebehu a efektívnejšieho presadzovania priorít predsedníckeho štátu na pôde európskych inštitúcií, bude **nájdienie konsenzu na vnútropolitckej úrovni**. Aby bol program vykonateľný, píše Bocianová aj Rusiňák²⁸, nemal by byť len ambicióznym plánom, ktorému by chýbala **špecifikácia ako stanovené ciele dosiahnuť**; v prípade programu španielskeho predsedníctva nastala táto situácia, ktorej neprispelo ani prílišné zameranie na vnútroinštitucionálnu agendu Únie (konštituovala sa Európska služba vonkajšej činnosti, implementovala sa Lisabonská zmluva)²⁹ a už raz spomínaný skepticizmus a dezilúzia občanov Únie.

Stotožňujeme sa s názorom Bocianovej, že bližší pohľad na program španielskeho predsedníctva odhaľuje rozdelenie priorít do dvoch úrovní³⁰ – inšpiratívnej a konkrétnej (pracovnej).

Inšpiratívnymi prvkami programu španielskeho predsedníctva boli „Inovácie a rovnosť“ (Innovación e Igualdad). Pod inováciami rozumeli vyvíjanie iniciatív v oblasti klimatických zmien, zelenej ekonomiky, prekonávaní ekonomickej krízy; rovnosť sa týkala genderových otázok, menších atď. Ide skôr o dlhodobjšie iniciatívy Únie, ktoré majú vizionársky charakter. Takéto témy, aj keď mnohokrát vzbudzujú kontroverzie najmä v časoch, keď treba riešiť akútne ekonomické problémy, k podobným politickým projektom akým je Európska únia, patria.

Konkrétne (pracovné) ciele sú kombináciou iniciatív a riešení aktuálnych akútnych problémov Únie a zároveň prinášajú na stôl agendu, na ktorej záleží najmä predsedníckej krajine. V prípade Španielska teda išlo o kroky na obnovu a oživenie ekonomiky EÚ; posilnenie občianskych a sociálnych práv občanov EÚ s významnou agendou pod názvom „Bezpečnosť“ (pristáhovalectvo, vízová politika a pod.) a viditeľnosť EÚ na svetovej scéne.

Rozoberajúc program predsedníctva, sa pristavíme ešte pri **zahraničných vzťahoch Únie**. Akcia z kompetencií rotujúceho predsedníctva Lisabonskou zmluvou, aj napriek opačnému zdaniu (kvôli koncentrácii tém v kompetencii vysokej predstaviteľky/podpredsedníčky Komisie), nevypadla. Španielske predsedníctvo bolo toho prvým príkladom, keď nielen napomáhalo konštituovanie novej európskej diplomatickej a konzulárnej služby³¹, ale bolo iniciátorom posilňovania väzieb s Latinskou Amerikou, africkým Magrebom v podobe uzatvárania bilaterálnych obchodných zmlúv, či dohôd ako Únia pre Stredomorie. Belgicko (II/2010) tiež pokračovalo v pomoci pri etablovaní EEAS, ukončilo rokovania s Južnou Kóreou o dohode o voľnom obchode. Významne sa pričínilo aj

²⁷ (Heywood, 2011)

²⁸ (Rusiňák, 2011, s. 691)

²⁹ (Heywood, 2011, s. 79)

³⁰ (Bocianová, 2009, s. 47)

³¹ Európskej služby pre vonkajšiu činnosť – European External Action Service (EEAS)

o priblíženie Západného Balkánu a to tak, že našlo spôsob, akým akceptovať Srbsko ako uchádzača o členstvo v EÚ (blokovalo ho Holandsko pre nespolupracovanie s Medzinárodným súdnym tribunálom pre bývalú Juhosláviu ICTFY)³². Dobrým príkladom je tiež tzv. *shuttle diplomacy*³³ Českej republiky, ktorá bola úspešným intermediátorom pri plynovej kríze medzi Ruskom a Ukrajinou začiatkom roku 2009.³⁴ Na druhej strane, predsedníctvo bolo kritizované v súvislosti s krízou v Gaze, keď sa od predsedníctva očakávala skôr vnútroúijná mediácia (hľadanie konsenzu, jednotného hlasu Únie a následnú akciu) ako komunikácia priamo s aktérmi konfliktu.³⁵ Počas predsedníctva Slovinska (I/2008) sa podarilo Únii vyslať civilnú misiu EULEX do Kosova aj napriek nezhode názorov členských štátov na medzinárodnoprávne uznanie štátu.³⁶ Významným úspechom slovinského predsedníctva v oblasti zahraničných vzťahov bolo podpísanie Asociačnej a stabilizačnej dohody so Srbskom (napriek počiatočným veľkým výhradám Britov a Holanďanov).

2.3 Trio/Troika

Problémom predlisabonskej konfigurácie predsedníctva bola chýbajúca dlhodobejšia kontinuita.³⁷ Šesťmesačný rotujúci systém neposkytoval predsedníckej krajine dostatočný časový priestor na všetky potrebné kroky od vyvinutia iniciatívy až po uzavretie procesu. Lisabonská zmluva preto zaviedla **formalizovanú spoluprácu troch po sebe nasledujúcich predsedníctiev**. 6-mesačné obdobie vymedzené pre jedno predsedníctvo môže aj naďalej byť len ťažko dostatočným priestorom na naštartovanie a zároveň aj ukončenie rôznych procesov. Rusiňák tvrdí, že môže predstavovať míľnik v stratégii, politickej dohode alebo posunutí procesu dopredu.³⁸ Navyše, vypracovanie spoločného programu tria, vzájomná podpora a spolupráca pri spravovaní predsedníckych mandátov alebo možnosť meniť, prepustiť si navzájom predsedníctvo v určitej tematickej oblasti, dáva podstatne solídnejšiu bázu pre rozvoj iniciatív predsedníctiev.

Autori sa zhodujú v názore, že dôležitým kritériom úspechu iniciatívy predsedníctva, resp. tria, je urýchlenie tých procesov, ktoré majú najvyššiu prioritu pre všetky zúčastnené strany. Preto úspech iniciatív jednotlivých predsedníctiev **veľmi závisí od komunikácie s partnermi tria a spolupráce pri tvorení programu predsedníctva**. Okrem toho treba, aby prebehla **komunikácia aj s Komisiou** (o vnútroúijnjej komunikácii a budovaní konsenzu sme písali vyššie). Aj v tomto prípade platí, ako tvrdia Beneš a Karlas, že úspech iniciatív predsedníctva veľmi závisí od konvergencie programu a záujmov jednotlivých európskych inštitúcií.³⁹

Zaujímavou inováciou, ktorú priniesla Lisabonská zmluva, je tiež možnosť prepúšťať si niektoré oblasti predsedníckeho mandátu v rámci tria. Z toho môžu profitovať najmä menšie štáty, ktorým môžu chýbať kapacity na pokrytie niektorých tém. Po dohode s partnerom z tria tento preberie agendu, ktorú nie je menší štát schopný pokryť.

Trio Španielska spolu s Belgickom a Maďarskom začalo spoločné schôdzky k príprave programu už od 2008 a na prioritách sa dohodli v decembri 2009. Vytvorili jednotlivé

³² (Drieskens, 2011, s. 99)

³³ Používa sa na označenie diplomatického úsilia tretieho štátu urovnať vzťahy medzi spornými stranami mediáciou, tak, že sporné strany neprichádzajú do kontaktu, intermediátor komunikuje najprv s jednou, potom tlmočí a diskutuje s druhou stranou.

³⁴ (Beneš Vít, Karlas Ján, 2010, s. 79)

³⁵ (Beneš Vít, Karlas Ján, 2010, s. 79)

³⁶ (Kajně, 2009, s. 95)

³⁷ (Dostál, 2010)

³⁸ (Rusiňák, 2011, s. 689)

³⁹ (Beneš Vít, Karlas Ján, 2010, s. 79)

programy aj program tria spoločne.⁴⁰ V praxi nakoniec okrem spoločných oblastí programu spolupráca tohto tria prebiehala len limitovane na úrovni symbolických aktov a na báze spoločného vizuálu.⁴¹

Českej republike pri príprave programu pomohla podobnosť ekonomického zmysľania vlád ako aj záujem o východné partnerstvo k bližšiemu porozumeniu so Švédskom, ktoré mu bolo konštruktívnym partnerom. Naopak konvergencia programu s Francúzskom nebola taká zjavná, rovnako ako ani ochota spolupracovať pri jeho príprave.

2.4 Časový rámec pre prípravu predsedníctva

Čas prípravy predsedníctva sa podľa dostupných zdrojov líši, autori však nedostatočne špecifikujú, čo pod pojmom príprava predsedníctva chápu. Na základe preštudovaných zdrojov však konštatujeme, že obdobie od zbierania prvých informácií, nadväzovania kontaktov, cez prípravu priorít predsedníctva a vytváranie personálu až po jeho prevzatie obyčajne korešponduje s jedným volebným obdobím (4 roky) pri nových členských štátoch, ktoré s takýmto postavením nemali skúsenosti. Doba sa skracovala u členov EÚ-15.

Slovinsko (I/2008) začalo s prípravami, najmä úspešnej zahraničnopolitickej agendy, v roku 2005; v máji 2007 prijímalo spomínaný *Agreement on not attacking the Government in the period of holding the EU Presidency*. Priority pre české predsedníctvo (I/2009) začala vláda premiéra Topolánka formulovať ihneď po svojom zvolení v januári 2007.⁴² V Španielsku (I/2010) po voľbách 2008 nová vláda na základe správy o stave príprav formuluje priority a predstavila ich na zahraničnom výbore Parlamentu, pre nedostatok času na širšie konzultácie. Dokument zabezpečujúci potrebný vnútropolitický konsenzus mal názov *Desať bodov pre politickú zhodu v zahraničnej politike Španielska*.⁴³ Maďarsko (I/2011) podľa Weissa začalo s prípravami od roku 2006 (konzultácie s predošlými predsedníctvami), v auguste 2007 predstavilo stratégiu európskych politík.⁴⁴

2.5 Aktéri a koordinácia predsedníctva

Ústredným koordinačným orgánom predsedníctva je spravidla ministerstvo zahraničných vecí, na vládnej úrovni je obyčajne vyčlenený podpredseda, ktorý koordinuje medzirezortný výbor zložený z členov vlády.

Podobne tomu bolo aj v prípade maďarského predsedníctva. Weiss píše, že prípravu koordinovalo ministerstvo zahraničných vecí a medzirezortný koordinačný výbor pre záležitosti EÚ, ktorý pracoval na úrovni štátnych tajomníkov, resp. generálnych riaditeľov sekcií (dva roky pred predsedníctvom nahradil pracovnú skupinu ministrov). S blížiacim sa predsedníctvom výbor každý týždeň predkladal správy o stave príprav na rokovania vlády.⁴⁵

Tím maďarského predsedníctva viedla štátna tajomníčka pre európske záležitosti a splnomocnenec predsedu vlády na úrovni generálneho riaditeľa sekcie. Bol zložený z komunikačného, protokolárneho a organizačného a hospodárskeho úseku.⁴⁶

V Českej republike bola celková koordinácia predsedníctva uložená ako úloha vicepremiérovi pre európske záležitosti Alexandrovi Vondrovi⁴⁷ a jeho kancelárii. Rozhodovaciu právomoc mal výbor vlády pre EÚ zložený zo všetkých ministrov vlády.

⁴⁰ (Heywood, 2011, s. 78)

⁴¹ (Driessens, 2011, s. 94)

⁴² (Beneš Vít, Karlas Ján, 2010, s. 70)

⁴³ (Bocianová, 2009, s. 46)

⁴⁴ (Weiss, 2011)

⁴⁵ Ibid.

⁴⁶ Ibid.

Z pohľadu samotného výkonu predsedníctva – predovšetkým logistiky išlo v španielskom prípade iba o úzky tím asi 40 ľudí⁴⁸. Vo Švédsku to bol dvojnásobok tohto počtu.

Plnenie funkcie predsedníctva si od predsedníckeho štátu vyžaduje istú logistickú zručnosť. Maďarsko zorganizovalo vyše 230 ministerských konferencií a iných pracovných rokovaní (z toho 21 neformálnych rokovaní ministrov) a 90 zasadnutí pracovných skupín. Weiss uvádza, že 80% rokovaní sa uskutočnilo na zámku Godölö v blízkosti Budapešti.⁴⁹ Predsednícky štát navyše hostí bilaterálne samity EÚ so svetovými aktérmi.⁵⁰

Slovenská republika má skúsenosti s organizovaním aj väčších samitov, ktoré boli umne poprepájané s aktivitami mimovládnych organizácií a vytvorili komplexnú pôdu na nadväzovanie kontaktov na oficiálnej aj neformálnej úrovni; rovnako aj na prezentáciu krajiny medzi účastníkmi a zahraničnými médiami.⁵¹ Na túto tradíciu môže Slovensko nadviazať aj v období predsedníctva II/2016.

2.6 Finančné krytie predsedníctva

Rozpočet pre predsedníctvo môžeme vnímať iba ako jeho nevyhnutný materiálny základ či rámec. Alebo, ako tomu bolo v prípade Dánska (I/2012), aj ako **súčasť programu predsedníctva**. Kreatívny krok Dánov v čase úsporných ekonomických opatrení všetkých vlád EÚ jednak kladie nároky na samotné predsedníctvo jednak zároveň je veľmi sofistikovaným nástrojom na prácu s verejnou mienkou.

Dáni ohlásili, že miesto balenej vody budú počas svojho predsedníctva servírovať „vodu z kohútika“, na transport využívať vo zvýšenej miere prostriedky verejnej dopravy a šetriť budú aj na darčekoch.⁵²

Dánske predsedníctvo odhadovalo minúť 35 mil. eur, skoro päťnásobne menej ako 171 mil. eur, ktoré minulo na svoje posledné predsedníctvo Francúzska.⁵³ Podľa Heywooda španielske predsedníctvo stálo 55 mil. eur⁵⁴. Weiss uvádza, že maďarské 70 mil. a české 120 mil. eur.⁵⁵ Poľské predsedníctvo malo náklady 115 mil. eur.⁵⁶ Návratnosť investície do (maďarského) predsedníctva počíta Weiss vo výške jednej tretiny nákladov z daní, odvodov a ziskov z cestovného ruchu.⁵⁷

Vynára sa preto otázka, koľko je optimálny rozpočet pre efektívny výkon predsedníctva. S názormi na optimum sa pri štúdiu dostupnej literatúry nestretávame.

⁴⁷ Vondru úradnícka vláda nahradila Štefanom Füleom ako ministrom pre európske záležitosti, následne sa stal eurokomisárom pre rozširovanie

⁴⁸ (Heywood, 2011, s. 79)

⁴⁹ Ibid.

⁵⁰ (Bocianová, 2009, s. 49)

⁵¹ Dobrým príkladom zvládnutej organizácie významného medzinárodného podujatia bol Bratislavský samit vo februári 2005, keď sa na Slovensku stretli prezidenti Ruskej federácie a Spojených štátov amerických Vladimir Putin a George Bush. V októbri roku 2009 Slovensko hostilo ministerský samit NATO. Každoročne mimovládny sektor spolu s viacerými orgánmi štátu organizuje významnú medzinárodnú bezpečnostnú konferenciu Globsec. Slovensko má potenciál aj skúsenosti pre organizáciu krátkodobých podujatí na najvyššej úrovni, ktoré vnímame ako vhodný spôsob prípravy na takú náročnú úlohu akou predsedníctvo bezpochyby je.

⁵² (Gotev, 2012)

⁵³ Ibid.

⁵⁴ (Heywood, 2011, s. 79)

⁵⁵ (Weiss, 2011, s. 5)

⁵⁶ (Worth, 2012)

⁵⁷ (Weiss, 2011, s. 5)

Jednoduchý aritmetický priemer sledovaných predsedníctiev implikuje náklady okolo 95 mil. eur, sotva ho však možno vnímať ako objektívny ukazovateľ alebo referenčný rámec pre Slovenskú republiku.⁵⁸ Avšak dánsky prístup zakomponovať výdavky na predsedníctvo do svojho politického programu nám v aktuálnych časoch pripadá ako vynikajúce riešenie.

2.7 Rola mimovládnych subjektov

Spolupráca mimovládnych organizácií s rezortom zahraničných vecí má na Slovensku dobrú tradíciu. Je vybudovaná sieť formálnych aj neformálnych kontaktov a vo veľa aspektoch tvorby zahraničnej politiky sú tieto organizácie bežne prítomné.

V realite podobnej tej slovenskej - aj počas českého predsedníctva sa **mimovládne organizácie**, podľa Neumanovej štúdie, **podieľali na formovaní zahraničnopolitických smerov**.⁵⁹ (Pod logom predsedníctva) sa zapájali do vytvárania zahraničnopolitických preferencií cez analýzy a tvorbu policy papers, organizáciu konferencií a seminárov mnohokrát so sprievodnými neformálnymi podujatiami. Neuman spomína, že v systéme fungovania podobnom tomu slovenskému sú zvýhodnené „mimovládky“ s osobnými kontaktmi na ministerstvá. Tie dokážu efektívnejšie presadzovať svoje záujmy v procese formovania jednotlivých politických preferencií; negatívne hodnotil aj málo prístupových bodov na participáciu mimovládnych organizácií na národnej úrovni (najmä v ostatných rezortoch).

Predsedníctvo je významnou príležitosťou aj pre **prezentáciu kultúry a gastronómie**. Tak ako navonok, prostredníctvom podujatí, koncertov, recepcií a výstav je možné popularizovať európske hodnoty v domácej spoločnosti.

2.8 Personálne predpoklady pre predsedníctvo

Predsednícka funkcia kladie **vysoký nárok na aktérov predsedníctva** nielen na organizačný tím, ale dotýka sa aj veľkej časti úradníkov ministerstiev a ďalších ústredných orgánov štátnej správy. Rétorické, komunikačné a vyjednávacie zručnosti, rovnako ako manažérske kompetencie sú dôležitým kritériom výberu pracovníkov na vedúce pozície predsedníctva.

Kajňčová a Svetličič po skončení slovinského predsedníctva dotazníkom analyzovali silné stránky a nedostatky ľudských zdrojov ovplyvňujúce výkon funkcie predsedníctva ako aj efektívny výkon funkcie riadneho členského štátu. Respondenti, 600 aktérov predsedníctva, hodnotili vlastnú vnímanú adekvátnosť pripravenosti na predsedníctvo a následné efektívne fungovanie Slovinska v EÚ ako predsedníckej krajiny.⁶⁰

Z analýzy vyplynulo, že aktéri predsedníctva mali **vhodné znalosti v oblasti svojej činnosti** (hard skills) a schopnosti vykonávať úlohy a zadania. **Deficitné** však vyšli **znalosti a zručnosti potrebné na aplikovanie a výkon znalostí (soft skills)**.

Slovinská štátna služba, aj napriek tomu, že administratíva je menšia, bola **nedostatočná v medzi a vnútrorezortnej spolupráci a koordinácii**. Ako uviedli respondenti dotazníka, príčinou je aj prílišná hierarchizácia vzťahov a nízka úroveň neformálnych kontaktov. Čo v konečnom dôsledku má za následok nedostatok informácií.⁶¹

Identifikovaná bola **nízka úroveň funkčného zvládnutia cudzieho jazyka**, predovšetkým angličtiny, v náročnejších podmienkach (rokovania, prezentácie). Vtedy je nutná

⁵⁸ Problematike rozpočtu predsedníctva by mohol byť venovaný ďalší vedecký článok vzhľadom na to, že by si to vyžadovalo značný priestor na správne metodické uchopenie problému. Na účely tohto článku viac ako sumu samotnú považujeme za dôležitejší odkaz, že s rozpočtom môže predsedníctvo pracovať aj ako s časťou svojho programu.

⁵⁹ (Neuman, 2011)

⁶⁰ (Sabina Kajňč, Marjan Svetličič, 2012)

⁶¹ (Sabina Kajňč, Marjan Svetličič, 2012, s. 101)

vysoká úroveň sebavedomia pri vystupovaní a prezentácii logickej argumentácie v cudzom jazyku.⁶² Okrem angličtiny aktéri slovinského predsedníctva označili znalosť francúzštiny a nemčiny za dôležitú najmä z dôvodu vytvárania a udržiavania neformálnych kontaktov.

Medzi dôležité zručnosti pre podmienky predsedníckej funkcie patrí aj **budovanie koalícií a lobing**, ktoré respondenti veľmi nevyužívali. Mali tiež nedostatočné povedomie o tom, že väčšinu otázok treba dohodnúť vopred, nie na zasadnutiach.

Personál predsedníctva by preto, podľa Kajňčovej a Svetličiča, mal spĺňať tieto predpoklady:

- expertízu v oblasti a znalosť fungovania procedúr a inštitúcií,
- excelentnú funkčnú úroveň znalosti anglického jazyka a dobrú znalosť aspoň jedného ďalšieho,
- diplomatickú skúsenosť a komunikačné schopnosti,
- rétorické a vyjednávacie schopnosti,
- organizačno-manažérske schopnosti,
- dobre vyvinuté interkultúrne zručnosti (ovládanie vzťahov a hodnôt, trpezlivosť aby sa zabránilo konfliktu),
- schopnosť identifikovať a riešiť problémy/konflikty (pri vysokej úrovni stresu),
- schopnosť rozpoznať a akumulovať skúsenosti a aplikovať ich, rovnako ako byť schopný a motivovaný k transformácii týchto kompetencií do inštitucionálnej pamäte,
- schopnosť vytvárať kontakty a koalície, lobovať.

Predsedníctvo môže prispieť k významnému posunu úrovne ľudských zdrojov po odbornej stránke ako ich zručností a soft-skills. Je priestorom na zvýšenie sebavedomia aktérov ako aj ambícií štátu a neformálnych zdrojov vplyvu.

ZÁVER

Funkcia rotujúceho predsedníctva je pre členský štát Únie príležitosťou, nezávisle od jeho veľkosti či doterajšieho politického alebo ekonomického vplyvu, do Únie nielen patriť, ale ju i viesť. Štátu dáva príležitosť zvýšiť svoj vplyv na oficiálnej úrovni, vybudovať si neformálne kontakty a zdroje vplyvu, ktoré môžu pretrvať a posúvať krajinu ďalej aj po skončení predsedníckeho obdobia. Je možnosťou presadiť politické iniciatívy a priority predsedníckeho štátu, rozvíjať ľudské zdroje a v neposlednom rade prezentovať krajinu nielen v rámci EÚ a posilniť európske povedomie v predsedníckej krajine.

Je výzvou na zodpovednú prípravu, v hre je totiž veľa. Ako píše Weiss „na postavenie a povest' nášho štátu nielen v Únii, ale aj vo svete, bude mať slovenské predsedníctvo väčší dopad ako malo naše dvojročné pôsobenie v pozícii nestáleho člena Bezpečnostnej rady OSN. Pôsobenie, ktoré bolo doteraz najťažšou skúškou zrelosti a profesionality relatívne mladej slovenskej diplomacie.“⁶³

Tento článok je výskumným rámcom pre ďalšiu prácu s problematikou predsedníckej funkcie štátu v Rade EÚ. Mal preto za cieľ definovať predsednícku funkciu na základe primárneho práva EÚ a tradícií výkonu tejto funkcie, charakterizovať povinnosti vyplývajúce z funkcie predsedníckeho štátu, a na záver identifikovať oblasti úloh a zasadiť ich do kontextu štátu pripravujúceho sa na túto funkciu. Článok definuje kategórie, ktoré otvárajú priestor pre ďalší výskum danej problematiky.

⁶² Ibid.

⁶³ (Weiss, 2011, s. 3)

Predsednícka funkcia štátu v Rade EÚ je vymedzená primárnym právom EÚ v Lisabonskej zmluve a spočíva v predsedaní rokovaniam deviatich konfigurácií Rady (okrem Rady pre zahraničné veci) a vedení medziinštitucionálneho dialógu Európskej únie počas 6-mesačného predsedníckeho obdobia. Práca predsedníctiev je koordinovaná v tzv. triách, keď tri po sebe nasledujúce predsedníctva spolupracujú na formulovaní programových priorít, tak aby bola lepšie zabezpečená kontinuita práce Rady ako aj vykonateľnosť nových politických iniciatív. Predsedníctvo riadi program rokovaní, má administratívnu funkciu, funkciu alternatívneho riešiteľa konfliktov a reprezentačnú funkciu.

Významným predpokladom úspechu predsedníctva je vytvorenie konsenzu o prioritách a spôsobe výkonu predsedníctva na vnútropolitickú úroveň, neupriamovanie pozornosti partnerov na domácu politiku či komplikácie vnútropolitického vývoja. Silným argumentom pri presadzovaní priorít predsedníctva je aj usporiadaná ekonomická a sociálna situácia v predsedníckom štáte.

Predsedníctvo by nemalo byť iba riadením chodu európskych inštitúcií, malo by mať istú mieru ambície, iniciatívy a podnikat' politické kroky, ktoré posunú ďalej Úniu ako celok, a môžu tak prispieť aj k prestíži predsedníckeho štátu. Preto program predsedníctva je príležitosťou okrem „povinné jazdy“ riešenia aktuálnych problémov a pracovnej agendy Únie prísť s inšpiratívnymi prvkami. Je dobrou správou pre slovenskú diplomaciu, že aj napriek tomu, že zahraničná politika Únie nie je v primárnej kompetencii predsedníctva, v článku sme dokázali, že existuje možnosť naštartovať a v rámci tria úspešne dokončiť zahraničnopolitickú iniciatívu. Primárnym cieľom a dennou rutinou predsedníctva však bude tlak na schvaľovanie, čo najväčšieho množstva legislatívy už po prvom čítaní.⁶⁴

Výkon predsedníctva zaradený do rámca trojky ako formalizovanej spolupráce troch po sebe nasledujúcich predsedníctiev ukázal, že vhodná komunikácia a koordinácia očakávaní a iniciatív jednotlivých štátov pri príprave programov znamenala úspech v praxi ich výkonu. Trio je príležitosťou pre menšie štáty skoordinať prácu predsedníctva tak, aby oblasti, ktoré kapacitne nie sú schopné pokryť pokrýval partnerský štát z tria.

Časovým horizontom pre zdarný priebeh príprav členskej krajiny z najväčšieho rozšírenia (teda aj pre Slovensko) sú 4 roky a ústredným koordinačným orgánom predsedníctva je zvyčajne ministerstvo zahraničných vecí, spolu s medzirezortnou koordinačnou skupinou, ktorá obvykle funguje na úrovni vlády.

Rozpočet predsedníctva nemusí byť len nevyhnutným formálnym základom, na príklade Dánska sme ukázali, ako sa s rozpočtom dá pracovať ako s prvkom programu predsedníctva.

Zapojenie mimovládnych subjektov, s ktorými jednotlivé rezorty dlhodobo úspešne spolupracujú pri analytickej, či organizačnej činnosti bude počas obdobia predsedníctva nevyhnutným krokom na pokrytie nárokov a agendy niekedy presahujúcej funkcie jednotlivých aktérov predsedníctva.

Ako sme už vyššie spomenuli, predsedníctvo bude klásť vysoké nároky aj na ľudské zdroje, preto je mimoriadne potrebné zvyšovať kompetencie budúcich aktérov predsedníctva najmä v oblasti soft-skills a dbať na odbornú zručnosť v cudzom jazyku.

POUŽITÁ LITERATÚRA:

1. BENEŠ VÍT, KARLAS JÁN . (2010). The Czech Presidency. *JCMS: Journal of Common Market Studies* (48), 69-80.
2. BILČÍK, V. (2012). Predsedníctvo je hlavne o nás. *Zahranická politika* (3), 3-4.

⁶⁴ (Drieskens, 2011, s. 94)

3. BOCIANOVÁ, K. (2009). Předsednictví Španělska v Evropské unii. *Mezinárodní politika* (11-12/2009), 46-48.
4. DOSTÁL, V. (20. 12 2010). *Postlisabonské předsednictví – dobře namazaný stroj?* Cit. 01. 12 2012. Dostupné na Internetu: Asociace pro mezinárodní otázky: <http://www.amo.cz/publikace/postlisabonske-predsednictvi--dobre-namazaný-stroj.html>
5. DRIESKENS, E. (2011). Ceci n'est pas une présidence: The 2010 Belgian Presidency of the EU. *JCMS: Journal of Common Market Studies* (49), 91-102.
6. GOTEV, G. (10. 01 2012). *Denmark promises austere EU presidency.* Cit. 14. 12 2012. Dostupné na Internetu: euractiv.com: <http://www.euractiv.com/future-eu/denmark-promises-austere-eu-pres-news-510045>
7. HEYWOOD, P. M. (2011). Spain's EU Presidency: Ambitions beyond Capacity? *JCMS: Journal of Common Market Studies* (49), 77-89.
8. KAJNČ, S. (2009). The Slovenian Presidency: Meeting Symbolic and Substantive Challenges. *JCMS: Journal of Common Market Studies* (47), 89-98.
9. Konsolidované znenie Zmluvy o Európskej únii a Zmluve o fungovaní Európskej únie. (30. 03 2010). *Úradný vestník Európskej únie*, C 83.
10. NEUMAN, M. (2011). The Nexus between Czech Non-State Actors and Domestic Foreign Policy Making in the EU Presidency Context. *Perspectives: Central European Review of International Affairs*, 19 (1).
11. POP, V. (01. 02 2010). *Obama to skip EU-US summit in Madrid.* Cit. 12. 12 2012. Dostupné na Internetu: euobserver.com: <http://euobserver.com/foreign/29377>
12. POSPIŠILOVÁ, M. (2012). Najlacnejšie predsedníctvo v Rade EÚ. *Zahraničná politika* (2/2012), 27-28.
13. RUSIŇÁK, P. (2011). Predpoklady úspešného predsedníctva nových členských krajín v Rade EÚ. *Zborník príspevkov z 11. medzinárodnej vedeckej konferencie Medzinárodné vzťahy 2010 AKTUÁLNE OTÁZKY SVETOVEJ EKONOMIKY A POLITIKY* (s. 688-695). Zámok Smolenice: Vydavateľstvo EKONÓM.
14. SABINA KAJNČ, MARJAN SVETLIČIČ. (2012). What it Takes to Run an EU Presidency: Study of Competences in Slovenia's Public Administration. *Halduskultuur – Administrative Culture*, 11 (1), 84-109.
15. SITA. (20. 11 2012). *Nová budova pre rezort zahraničia je švindľ, tvrdí Dzurinda.* Cit. 04. 12 2012. Dostupné na Internetu: Webnoviny.sk: <http://www.webnoviny.sk/slovensko/nova-budova-pre-rezort-zahranicia-je-580173-clanok.html>
16. WEISS, P. (2011). Maďarské predsedníctvo ako inšpirácia. *Zahraničná politika* (5/2011), 3-6.
17. WORTH, J. (09. 01 2012). *How much does a Presidency cost?* Cit. 14. 12 2012. Dostupné na Internetu: <http://www.jonworth.eu/how-much-does-a-presidency-cost/>

KONTAKT

Ing. Michal Polgár
 Katedra medzinárodných ekonomických vzťahov a hospodárskej diplomacie
 Fakulta medzinárodných vzťahov
 Ekonomická univerzita v Bratislave
 Dolnozemska cesta 1/B
 85235 Bratislava
 E-mail: michal.polgar@euba.sk